

Krajský úřad Pardubického kraje
OŽPZ - oddělení integrované prevence
Komenského nám. 125/125
532 11 Pardubice I-Staré Město
ID DS: z28bwu9

Ke sp. zn. SpKrÚ 487/2019/OŽPZ/11
Č. j. KrÚ 4196/2019/OŽPZ/CH

Ve Veltrubech dne 21. 2. 2019

Vyjádření účastníka řízení o změně integrovaného povolení

Obec Veltruby se sídlem **Sportovní čp. 239, Veltruby, 280 02 p.Kolín**, IČO: 00235881 (dále jen „**podatel**“), je účastníkem řízení o změně integrovaného povolení dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o znečišťování a o změně některých zákonů (dále jen „**zákon o integrované prevenci**“), pro zařízení: „Spalovací zařízení o jmenovitém tepelném příkonu větším než 50 MW“ společnosti Sev.en EC, a.s., se sídlem K Elektrárně 227, 533 12 Chvaletice, IČO: 287 86 009 (dále jen „**zařízení**“ a „**provozovatel**“). Stručné shrnutí bylo zveřejněno v informačním systému integrované prevence dne 14. 1. 2019.

Žádost provozovatele o změnu integrovaného povolení byla podateli doručena **29. 1. 2019**. Podatel tímto ve lhůtě stanovené v § 9 odst. 1 zákona o integrované prevenci své vyjádření k žádosti.

I. Skutkové a právní okolnosti a předchozí vývoj řízení

Na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění, dále jen „**IED**“) Evropská komise přijala prováděcí rozhodnutí č. 2017/1442, kterým se stanoví závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU pro velká spalovací zařízení (dále jen „**závěry o BAT**“). Jedná se o výsledek několikaletého úsilí pracovní skupiny, která se sestává z expertů Evropské komise, členských států, průmyslu i akademických autorit. Návrhy této pracovní skupiny poté schválili zástupci členských států EU. Emisní limity v závěrech o BAT byly stanoveny na základě širokého dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo velké množství provozovatelů, a jsou tedy založené na reálných datech.

Závěry o BAT stanoví závazné emisní limity spojené s nejlepšími dostupnými technikami (tzv. *best available techniques*, dále jen „**BAT**“), přičemž orgány státu mají povinnost tyto závěry o BAT promítnout do integrovaných povolení všech velkých spalovacích zařízení ve čtyřleté lhůtě, tj. do 17. 8. 2021. **Odchýlení od emisních limitů** spojených s BAT je možné pouze **za velmi výjimečných okolností v řádně odůvodněných případech** – tento postup upravuje č. 15 odst. 4 IED, resp. § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci. K provedení tohoto ustanovení byla

přijata Metodika Ministerstva životního prostředí k aplikaci § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, č. j. MZP/2018/710/848 (dále jen „**metodika**“).¹

Součástí projednávané žádosti o změnu integrovaného povolení je žádost o výjimku z emisních limitů spojených s BAT, konkrétně provozovatel požaduje výjimku **z ročních emisních limitů** pro všechny čtyři bloky zařízení, a to v následujícím rozsahu:

Látka	Úroveň emisí spojená s BAT	Navrhovaný emisní limit (výjimka)	Absolutní emise v souladu s BAT / rok	Absolutní emise při udělení výjimky /rok	Rozdíl v absolutních emisích / rok	Celkový rozdíl v absolutních emisích (8 let)
NOx	85 – 175 mg/ m ³	195 mg/m ³	2 949,333 tun	3 286,4 tun	337,067 tun	2 696,536 tun
Hg	1 – 7 µg/m ³	25 µg/m ³	117,973 kg	421,333 kg	303,360 kg	2 426,880 kg

Provozovatel dále žádá o **výjimku z denních emisních limitů pro NOx** ve výši 245 mg/m³ oproti emisnímu limitu stanovenému v závěrech o BAT, který je 140-220 mg/m³.

Provozovatel předložil Krajskému úřadu Pardubického kraje žádost o změnu integrovaného povolení, odborné posouzení k udělení výjimky z úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami (dále jen „**odborné posouzení**“), rozptylovou studii s názvem Hodnocení příspěvku Elektrárny Chvaletice k celkové úrovni znečištění ovzduší oxidy dusíku, oxidem uhelnatým a rtuťí po srpnu 2021 (dále jen „**rozptylová studie**“), a dvě tabulky obsahující údaje o ekonomickém hodnocení.

II. Nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení výjimky

a) Nejsou splněny požadavky zákona o integrované prevenci

Dle § 14 odst. 4 zákona o integrované prevenci zásadně platí, že krajský úřad „**stanoví emisní limity, které zajišťují, že za běžných provozních podmínek emise nepřekročí úroveň emisí spojené s nejlepšími dostupnými technikami, jak jsou stanoveny v rozhodnutích o závěrech o nejlepších dostupných technikách.**“ Postup podle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, tedy udělení výjimky z emisních limitů spojených s BAT, je krajním a velmi výjimečným prostředkem, který by měl být aplikován pouze ve velmi ojedinělých a řádně odůvodněných případech.²

Dle judikatury správních soudů a Soudního dvora Evropské unie v oblasti výjimek z ochrany životního prostředí, kterou lze analogicky aplikovat i na projednávaný případ, musí být tyto výjimky vykládány restriktivně.³ Navíc pro každou výjimku **leží na orgánu, který ji povoluje, důkazní břemeno**, že zákonné podmínky pro udělení výjimky skutečně existují.⁴

Zákon o integrované prevenci stanoví, že výjimku z emisních limitů spojených s BAT lze udělit:

¹ Metodika je dostupná online zde:

<https://www.mzp.cz/ippc/ippc4.nsf/b8b42dbc0c8637bac125773c0021a91e/22001c6610fa3e7bc1258368003e885c?OpenDocument>

² Ostatně i dle bodu 16. úvodních ustanovení směrnice o průmyslových emisích je možnost udělení výjimky z emisních limitů spojených s BAT vázána na „*zohlednění určitých zvláštních okolností.*“

³ Viz například rozsudek SDEU ze dne 26. 10. 2006 Komise v. Portugalsko (C-239/04, ECLI:EU:C:2006:665, bod 35).

⁴ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 6 As 73/2015 – 40, který vychází z rozsudku Soudního dvora ze dne 14. 6. 2007, Komise proti Finsku, C-342/05, Sb. rozh., s. I-4713.

„pouze pokud odborné posouzení předložené provozovatelem prokáže, že v jeho důsledku **nedojde k závažnému znečištění životního prostředí**, celkově bude **dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí**, a že by dosažení úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami popsány v závěrech o nejlepších dostupných technikách vedlo k **nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí**, a to z důvodů: **a) zeměpisné polohy daného zařízení nebo místních podmínek životního prostředí, nebo b) technické charakteristiky daného zařízení.**“ (viz § 14 odst. 5 zákona)

Z citovaného ustanovení tedy vyplývá, že základní podmínkou, resp. důvodem, pro udělení výjimky musí být jedna z taxativně vymezených okolností pod písmeny a) nebo b) v citovaném ustanovení. Provozovatel ve své žádosti **vůbec neuvedl, o který z uvedených důvodů svou žádost o udělení výjimky opírá.**

Podatel k tomu doplňuje, že skutečně v případě dotčeného zařízení **nemůže být řeč o specifické zeměpisné poloze zařízení** nebo zvláštnostech místních podmínek životního prostředí, které by bránily dosažení úrovně emisí spojených s BAT, např. u zařízení umístěného na ostrově.⁵ Naopak, zařízení se vyskytuje ve zcela standardním podnebí, místní podmínky životního prostředí dosažení požadovaných emisních limitů nijak neztěžují.

Stejně tak **nelze hovořit ani o tom, že by zvláštní technická charakteristika zařízení bránila** nebo značně ztěžovala dosažení emisních limitů spojených s BAT. Tento důvod udělení výjimky byl v minulosti aplikován ve sklářském průmyslu pro zařízení, která byla např. příliš malá na to, aby do nich mohla vůbec být požadovaná technologie instalována.⁶ S obdobnými problémy se však zařízení nepotýká, ani tuto skutečnost ve své žádosti netvrdí.

Podatel tedy uzavírá, že chybí zcela základní zákonná podmínka pro udělení výjimky – není dána ani specifická zeměpisná poloha zařízení, ani zařízení není zatíženo zvláštní technickou charakteristikou. Proto nelze výjimku pro zařízení udělit.

Zákon o integrované prevenci navíc v § 14 odst. 5 stanoví i další podmínky pro udělení výjimky, a to že udělením výjimky:

- **Nesmí dojít k závažnému znečištění životního prostředí,**
- **Celkově musí být dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí a**
- **Odborné posouzení předložené provozovatelem musí prokázat, že by dosažení úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami popsány v závěrech o nejlepších dostupných technikách vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí.**

Podatel je toho názoru, že ani tyto zákonné podmínky nebyly v případě projednávané žádosti naplněny. Jednotlivým podmínkám se podatel věnuje zvláště v dalších částech tohoto podání.

b) Nejsou splněny požadavky IED a vyhlášky č. 415/2012 Sb.

IED v příloze V. stanoví emisní limity NO_x, které se na zařízení v projednávané věci budou aplikovat po skončení tzv. Přechodného národního plánu, tedy po 30. 6. 2020⁷ – po tomto datu již nebude možné se od těchto limitů odchýlit. Emisní limity dle Přílohy V. IED tedy **musí být**

⁵ Viz Amec Foster Wheeler (2018): Application of IED Article 15(4) derogations, str. 40-41. [https://circabc.europa.eu/sd/a/9b59019b-df6c-4e6c-a5c2-1fb25cfe049c/IED%20Article%2015\(4\)%20Report.pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/9b59019b-df6c-4e6c-a5c2-1fb25cfe049c/IED%20Article%2015(4)%20Report.pdf)

⁶ Viz např. rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. 23875/ZP/2015-13. V tomto rozhodnutí nebylo možné nainstalovat jednotku odsíření ke sklářské peci z důvodu nedostatku prostoru.

⁷ Přechodný národní plán skončí 30. 6. 2020, viz: https://www.mzp.cz/cz/prechodny_narodni_plan_cr

bezpodmínečně plněny i v období, pro které provozovatel požaduje výjimku z emisních limitů spojených s BAT – tvoří jakýsi „strop“, který výjimka z emisních limitů spojených s BAT nesmí překračovat.

Limity z přílohy V. IED jsou transponovány ve vyhlášce č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší (dále jen „**vyhláška č. 415/2012 Sb.**“).⁸ Konkrétně pro NO_x IED a vyhláška č. 415/2012 Sb. stanoví emisní limit ve výši 200 mg/m³, přičemž tyto předpisy dále stanoví, že emisní limit se považuje za splněný, pokud „žádná platná denní průměrná hodnota nepřekročí 110 % hodnoty specifického emisního limitu.“⁹ **Denní limit pro emise NO_x účinný po 30. 6. 2020 je tedy 220 mg/m³.** Provozovatel však **požaduje výjimku pro denní limit ve výši 245 mg/m³,** což je v rozporu s požadavky IED a vyhlášky č. 415/2012 Sb. **Výjimku pro denní limit NO_x v požadované výši proto nelze udělit.**

III. K technickému řešení a zdůvodnění nedosažení cílových hodnot

1) Provozovatel neuvádí alternativní levnější varianty technického řešení

Úvodem podatel namítá, že **technické řešení v rámci odborného posouzení je popsáno velmi obecně a povrchně.** Na základě tohoto popisu nelze posoudit, zda jsou předkládané cenové kalkulace důvěryhodné, ani jakých výsledných emisních koncentrací obou polutantů by mohlo být dosaženo při aplikaci jednotlivých scénářů (např. není zřejmé, jak velké zlepšení by znamenala aplikace scénáře BAT vzhledem k tomu, že za pomoci navržené technologie by bylo možné dosáhnout podstatně nižších emisí, než jaký je horní limit povoleného intervalu dle závěrů o BAT).

a) Alternativní technologie pro snížení emisí NO_x

K technickému řešení pro snížení emisí NO_x na úroveň emisních limitů vyžadovaných v závěrech o BAT provozovatel uvádí:

„Dosažení emisních limitů dle BAT, které budou vyžadovány od 17. srpna 2021, představuje z pohledu emisí NO_x potřebu instalace technologie SCR na všech blocích (B1, B2, B3 a B4), protože u instalované technologie SNCR není jistota trvalého dosahování hodnot pod stanoveným limitem 175 mg/Nm³. (...) Tento krok by mimo jiné znamenal nutnost odstavení nedávno nově instalované technologie SNCR, což představuje zmařenou investici v hodnotě cca 240 mil. Kč.“ (str. 6 odborného posouzení)

Na základě takto navrženého postupu provozovatel vypracoval celé odborné posouzení. Samotná volba tohoto technického řešení však není nijak diskutována a provozovatel neuvádí, z jakého důvodu nebyly navrženy jiné, levnější a efektivnější varianty technického řešení.

Zprvce, nelze souhlasit s tvrzením, že instalace účinnější technologie selektivní katalytické redukce (dále jen „**SCR**“) nutně musí představovat zmařenou investici z důvodu nutnosti odstavení nedávno instalované technologie selektivní nekatalytické redukce (dále jen „**SNCR**“).

⁸ Viz Přílohu č. 2., tabulku č. 1 vyhlášky č. 415/2012 Sb., resp. IED, Příloha V., část 4 odst. 1 písm. b).

⁹ Viz § 9 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 415/2012 Sb.

Obě technologie je totiž možné provozovat zároveň na stejném zařízení, a to s významně zvýšenými přínosy pro životní prostředí.¹⁰

Zadruhé, provozovatel nijak nezduvodnil, proč jako technické řešení pro dosažení emisních limitů spojených s BAT ne zvolil tzv. **hybridní technologii SNCR/SCR**, která spočívá ve vylepšení stávající technologie SNCR o několik vrstev katalyzátoru. Tato hybridní technologie dosahuje obdobných účinků jako samotná technologie SCR,¹¹ ale zároveň je podstatně levnější – stojí pouze méně než dvě třetiny nákladů na instalaci SCR.¹² Na hnědouhelné elektrárně přitom tato hybridní technologie byla instalována již před 20 lety.¹³

Celé odborné posouzení pro scénář BAT pro dosažení emisních limitů NOx je tak založeno na nesprávné premise, že jediným možným řešením je 1) odstranění stávající technologie SNCR a 2) instalace technologie SCR. Vzhledem k tomu, že provozovatelem zvolená varianta je nákladnější než podatelem výše zmíněné alternativy, a zároveň oproti těmto alternativám nepřináší zvláštní přínosy pro životní prostředí, je nutné provozovatelem navržené technické řešení považovat za nevhodné.

b) Alternativní technologie pro snížení emisí rtuti

Pokud jde o emise rtuti, provozovatel opět navrhuje pouze jednu variantu technického řešení pro dosažení úrovně emisí spojených s BAT:

„Z technik, jejichž vedlejším přínosem je pozitivní vliv na snižování emisí rtuti v Elektrárně Chvaletice, jsou využívány dvě. Nové elektrostatické odlučovače na blocích B3 a B4, realizované v rámci Opravy bloků B3 a B4 prochází v současnosti dalšími úpravami pro zajištění požadované úrovně zachycení tuhých znečišťujících látek (TZL). Zároveň je připravován projekt instalace nových elektrostatických odlučovačů na blocích B1 a B2. Jako záložní varianta, v případě nedostačující funkčnosti elektrostatických odlučovačů, je připravován projekt instalace látkových filtrů na všech blocích elektrárny. (...) Pro dosažení emisního limitu rtuti na požadovanou úroveň ročního průměru 7 µg/Nm³ bude nutná instalace dávkování aktivního uhlí (bod f. výše).“ (str. 7 odborného posouzení)

Zprv, provozovatel jako technické řešení pro případ udělení výjimky pro emise rtuti uvádí **pouze technologie, jejichž vedlejším účinkem je snížení emisí rtuti**, a jejichž instalace v zařízení by byla nezbytná v každém případě, neboť je jejich užití nezbytné pro dosažení emisních limitů účinných od 30. 6. 2020, dle IED, přílohy V. V případě udělení výjimky by tedy provozovatel nepřijal žádné cílené opatření pro snížení emisí rtuti. Takový stav je dle podatele nepřijatelný, obzvláště s ohledem na významný rozdíl (257 %) mezi emisními limity spojenými s BAT a požadovanou úrovní výjimky.

Zadruhé, provozovatel zde opět **neuvádí, z jakého důvodu** se rozhodl pro scénář BAT posuzovat **právě technologii injektáže uhlíkového sorbentu** (tzv. *activated carbon injection*, dále také „**ACI**“). Jak vyplývá již ze samotného odborného posouzení (str. 7), nabízí se i další způsoby řešení dle dokumentu BREF,¹⁴ a to: „g. použití halogenovaných přísad v palivu nebo vstřikovaných do

¹⁰ Viz: Institute of Clean Air Companies (2008) Selective Non-Catalytic Reduction (SNCR) for Controlling NOx Emissions, dostupné online:

https://cdn.ymaws.com/www.icac.com/resource/resmgr/Standards_WhitePapers/SNCR_Whitepaper_Final.pdf

¹¹ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/>

¹² Parsons Brinckerhoff (2014). Coal and Gas Assumptions DECC, str. 42.

¹³ Johnson, Robert, E. (1996) Combination of SNCR and SCR NOx Emission Control Systems. Synergetic Effects and Customer Benefits. Dostupné online: <http://www.alentecinc.com/papers/SCR-SNCR/scr-sncr.html>

¹⁴ Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Large Combustion Plant (dále jen „BREF LCP“), dostupné z: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/LCP/IRC107769_LCP_bref2017.pdf

ohniště, h. úprava paliva před spalováním, i. výběr paliva.“ Dle dokumentu BREF jsou např. roční náklady při použití halogenovaných přísad (BAT technologie g.) zhruba 6,43 mil. Kč,¹⁵ což je zhruba 7x méně než roční náklady odhadované provozovatelem pro scénář BAT při použití technologie ACI. **Proto se náklady na dosažení emisí rtuti s pojených s BAT předložené provozovatelem jeví jako nadhodnocené.**

V neposlední řadě provozovatel zanedbává prokázaný pozitivní vliv technologie SCR (resp. technologie hybridní SNCR/SCR), která, na rozdíl od technologie SNCR, díky katalyzátoru významně přispívá ke snížení emisí rtuti.¹⁶ **Dosažení emisních limitů pro NOx by tak mělo pozitivní vliv i na emise rtuti,** tento vliv však není v odborném posouzení nijak reflektován, čímž dochází k deformaci jednotlivých výpočtů (např. výpočtu měrné nákladovosti na zamezení 1 tuny emisí, kde by se cena SCR měla rozprostřít nejen na zamezené emise NOx, ale i na emise Hg).

Předložené odborné posouzení je založené na svévolně, neodůvodněně a nákladově neefektivně zvoleném technickém řešení pro dosažení emisí NOx i Hg spojených s BAT. Je proto pro vyhodnocení kritérií pro udělení výjimky irelevantním podkladem.

2) Provozovatel nezohledňuje pozitivní vliv BAT scénáře nad rámec emisních limitů

Odborné posouzení předložené provozovatelem zcela zanedbává, že emisní limity dle závěrů o BAT jsou stanoveny jako interval hodnot, kterých lze za použití nejlepších dostupných technik dosáhnout. **Provozovatel v rámci scénáře BAT uvažuje pouze s dosažením horní hranice emisních limitů spojených s BAT a zanedbává reálné možnosti technologií.** Např. za použití technologie SCR nebo hybridní SCR/SNCR by bylo možné dosáhnout emisí NOx na úrovni kolem 100 mg/m³,¹⁷ což je o 42 % méně než horní limit intervalu dle závěrů o BAT (tj. 175 mg/m³). **Tím dochází k podhodnocení pozitivních efektů scénáře BAT pro životní prostředí.**

3) Provozovatel zamlčuje skutečnosti ohledně potenciální změny paliva

V současnosti zařízení spaluje směs uhlí z dolu ČSA a dolu Vršany.¹⁸ Těžba uhlí v dole ČSA však skončí v roce 2022¹⁹ a potom bude nahrazeno pouze uhlím z Vršan. Obojí uhlí má např. z hlediska obsahu rtuti podobnou kvalitu,²⁰ velký rozdíl je však v jeho výhřevnosti: uhlí z ČSA má průměrnou výhřevnost 17,5 MJ/kg, zatímco uhlí z Vršan má výhřevnost 11 MJ/kg. Směs v současnosti používaná v zařízení má průměrnou výhřevnost 15,6 MJ/kg, tedy zhruba 30 % podíl uhlí z Vršan a 70 % z ČSA.²¹ **Nahrazení současné směsi kompletně vršanským uhlím po roce 2022 tedy povede při zachování stejného výkonu v zařízení ke zvýšení emisí rtuti i oxidů dusíku o 41 procent.**

¹⁵ BREF LCP 2017, str. 428-429.

¹⁶ Viz např.: Sorrels, J. L., Randall, D. D., Schaffner, K. S., & Fry, C. R. (2015). Selective Catalytic Reduction. https://www3.epa.gov/ttn/ecas/docs/SCRCostManualchapter7thEdition_2016.pdf

¹⁷ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/>

¹⁸ Viz např.:

<http://iuhli.cz/kudy-putuje-uhli-nez-skonci-v-elektarne/> nebo <http://www.7.cz/cz/promedia/aktuality/pdf/dn201811.pdf>

¹⁹ Viz např.: <http://www.7.cz/cz/spolecnost/limity.html>

²⁰ Viz např.: Frolka (2018): BREF LCP. Dostupné online: https://www.mpo.cz/assets/cz/prumysl/ippc-integrovana-prevence-a-omezovani-znecisteni/aktuality/2018/11/2_Prednase_na-prezentace-BREF-LCP_1.pdf

²¹ Dle MPO (2015): Analýza potřeby dodávek uhlí pro teplárenství. Dále viz: <http://iuhli.cz/nejlepsi-evropske-uhli-vznika-v-komoranech/>

Vzhledem k této velmi významné skutečnosti, kterou však provozovatel ve své žádosti nikde nezmiňuje, nelze považovat nastíněné emisní trendy za průkazné. Provozovatel totiž počítá s konstantními emisemi rtuti i oxidů dusíku po celé období 2021-2029. Lze tak pochybovat o vyhodnocení parametru emisních trendů dle metodiky²² - v případě emisí oxidů dusíku lze očekávat nárůst emisí v roce 2022, a tak narušení sestupné tendence, na kterou odkazuje provozovatel. Emisní trend u rtuti jednak poukazuje na podhodnocení současných jednorázově měřených emisí rtuti a zároveň opět nepočítá s navýšením emisí z důvodu změny paliva. **Pro oba polutanty by tedy měly být emisní trendy po změně paliva považovány za rostoucí, a proto by měly být z hlediska metodiky hodnoceny negativně.**

4) Provozovatel žádá o výjimku i pro blok, kde ještě nebyly dané technologie instalovány

Jak uvádí provozovatel v odborném posouzení: „Projekt instalace SNCR na B1 bude realizován v roce 2019.“ (část 4.2) V tuto chvíli tedy ještě parametry bloku B1 nenaplňují ani návrhový (výjimečný) scénář a není jasné, zda vůbec alespoň na emisní limit dle požadované výjimky daný blok vůbec dosáhne. **Žádost o výjimku pro blok B1 se tedy jeví jako předčasná**, obzvláště vzhledem k tomu, že povolovací procesy pro instalaci SNCR na tomto bloku ještě ani nezačaly.

Podatel tedy požaduje, **aby byl blok B1 z posuzování výjimky v tomto řízení vyřazen**. Poté, co bude na tomto bloku nainstalována technologie SNCR (či jiná, účinnější technologie) na základě řádného povoloovacího procesu, včetně posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona o EIA, které zahrnuje i posouzení souladu záměru s nejlepšími dostupnými technikami,²³ bude mít provozovatel možnost požádat o výjimku na základě reálných dat a nikoli nepodložených očekávání. Vyřazení bloku B1 z posuzování v tomto řízení je rovněž v souladu se **zásadou hospodárnosti výkonu státní správy**,²⁴ neboť v případě předčasného rozhodnutí o výjimce hrozí opakované řízení po zjištění reálných parametrů bloku B1 po instalaci zvolené technologie.

5) Provozovatel uvádí nerealistické údaje o nutnosti odstávek spojených s instalací technologií

Provozovatel jako argument proti instalaci technologie uvádí, že pro její provedení „je však nutná dlouhá odstávka zařízení, která je kvůli své náročnosti obvykle plánována na 9 až 10 let dopředu“ (str. 6 žádosti) Příklady ze zahraničí však ukazují, že pro instalaci SCR je nutná doba odstávky pouze od 4 do 12 týdnů²⁵ - je těžko představitelné, že taková odstávka by musela být plánována 10 let dopředu, vzhledem k tomu, že v projednávaném zařízení došlo v uplynulých letech i k delším odstávkám, a to za úplné absence plánování.²⁶ Navíc, v případě, že by provozovatel pro dosažení emisních limitů spojených s BAT využil alternativní hybridní technologii SNCR/SCR,

²² Str. 7 metodiky.

²³ Viz: zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), Příloha č. 4. Instalace technologie SNCR, s jejímž použitím nelze v zařízení dosáhnout emisních limitů spojených s BAT může být překážkou při udělení závazného stanoviska EIA i v dalších povolovacích procesech, proto je nutné uvažovat o variantě, že instalace technologie SNCR nebude v zařízení vůbec povolena a bude třeba zvolit některou z alternativ.

²⁴ Viz § 6 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

²⁵ Viz TBW: NOx Reduction with Pulverized Coal. Dostupné online: <http://soxnox.missionenergy.org/presentations/thermax-B&W-Virendra%20Patil.pdf>

²⁶ Např. odstavení bloku po prosincovém požáru v roce 2017 až do března 2018, (zdroj: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pozar-zpusobil-elektrarne-chaletice-skodu-50-milionu-korun/1596156>), případně odstavení po požáru od března do června 2018 (<https://oenergetice.cz/elektrina/letosni-pozar-vyjde-elektrarnu-chaletice-na-desitky-milionu-korun/>).

odstávka by mohla být ještě kratší. **Nutnost plánovaného výpadku ve výrobě tedy není důvodem proti instalaci technologií pro snížení emisí NOx i rtuti.**

IV. K nepříznivému vlivu výjimky na životní prostředí

1) Oxidy dusíku mají významný negativní vliv na lidské zdraví a životní prostředí

Provozovatel požaduje výjimku pro vypouštění oxidů dusíku v celkové výši 3 697 tun, což je dle metodiky významný rozdíl mezi BAT a návrhovým scénářem – tento parametr je tedy třeba **dle metodiky hodnotit negativně.**²⁷

Oxidy dusíku mohou **negativně působit na zdraví člověka** především ve vyšších koncentracích, jejich vdechování vede k závažným zdravotním potížím a může způsobit i smrt. Předpokládá se, že se oxidy dusíku váží na krevní barvivo a zhoršují tak přenos kyslíku z plic do tkání.²⁸

Oxid dusičitý (NO₂) společně s kyslíkem a těkavými organickými látkami (VOC) **přispívá k tvorbě přízemního ozonu** a vzniku tzv. fotochemického smogu. Vysoké koncentrace přízemního ozonu jednak poškozují živé rostliny včetně mnohých zemědělských plodin a také jsou nebezpečné pro lidské zdraví. Oxid dusnatý (NO) je také **jedním ze skleníkových plynů**. Kumuluje se v atmosféře a společně s ostatními skleníkovými plyny absorbuje infračervené záření zemského povrchu, které by jinak uniklo do vesmírného prostoru, a přispívá tak ke vzniku tzv. skleníkového efektu a následně ke globálnímu oteplování planety.²⁹

Oxidy dusíku (NOx) jako oxid dusný (NO) a oxid dusičitý (NO₂) ve vyšších koncentracích **poškozují rostliny** a mohou způsobit jejich větší náchylnost k negativním vlivům okolí jako je mráz či plísň. Oxid dusičitý je společně s oxidy síry **původcem takzvaných kyselých dešťů**, které mají negativní vliv například na vegetaci a stavby a dále okyselují vodní plochy a toky. Velké množství dusíku se atmosférickou depozicí dostává z ovzduší do půd a do vody, kde při vyšších koncentracích může způsobovat úhyn ryb a nežádoucí nárůst vodních rostlin (tzv. eutrofizace vod).

Atmosférická depozice dusíku vede k jeho ukládání v ekosystémech, tzv. kyselé depozici. Pokud tato kyselá depozice překročí určitou přípustnou míru, **tzv. kritickou zátěž**, koncentrace dusíku způsobí chemické změny, které mají **dlouhodobé škodlivé účinky** na nejcitlivější složky ekosystému, čímž dochází k narušení rovnováhy ekosystému. V současnosti je kritická zátěž z důvodu atmosférické depozice dusíku **překročena na většině území ČR** – konkrétně na 65 % rozlohy ekosystému, přičemž na 32 % rozlohy ekosystémů je překročení vyšší nebo rovno 10 kg/ha/rok.³⁰

Podatel proto namítá, že udělení výjimky a **umožnění vypouštění 2 697 tun oxidů dusíku navíc** oproti scénáři BAT během navrhovaného období není v souladu s požadavky § 14 odst. 5 zákona

²⁷ Viz str. 8 metodiky, resp. str. 15 odborného posouzení – rozdíl je 11,4 %, tedy je překročena hranice významnosti 10 % dle metodiky.

²⁸ Viz Integrovaný registr znečišťování (IRZ):

https://www.irz.cz/sites/default/files/latky/Oxidy_dusiku_Karta_latky_11012019.pdf

²⁹ Viz Integrovaný registr znečišťování (IRZ):

https://www.irz.cz/sites/default/files/latky/Oxidy_dusiku_Karta_latky_11012019.pdf

³⁰ Viz MŽP (2018): AKTUALIZACE NÁRODNÍHO PROGRAMU SNIŽOVÁNÍ EMISÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2019, str. 43. Dostupné online:

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_snizovani_emisi/\\$FILE/000-NPSE_aktualizace2018_analytika_cast-20190117.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_snizovani_emisi/$FILE/000-NPSE_aktualizace2018_analytika_cast-20190117.pdf)

o integrované prevenci, neboť je tento postup **v rozporu se zákonnou podmínkou dosažení celkové vysoké úrovně ochrany životního prostředí**. Výjimku proto nelze udělit.

2) Emise oxidů dusíku způsobují vznik nebezpečných sekundárních částic PM

Jemný polétavý prach o průměru menším než 2,5 µm (tzv. PM_{2,5}) je polutant, který „podle většiny studií způsobuje v současnosti nejvíce úmrtí v Evropě.“³¹ **Částice PM_{2,5} vznikají** dvěma způsoby: jednak jako přímé emise z antropogenních, biogenních a přírodních zdrojů (tzv. primární emise) a z **emisí NO_x a SO₂, které v atmosféře reagují** za vzniku dusičnanu amonného a síranu amonného (**sekundární částice PM**). Emise NO_x jsou v atmosféře oxidovány na kyselinu dusičnou, která je poté neutralizována amoniakem (NH₃), produktem zemědělství i technologií používaných ve velkých spalovacích zařízeních, za vzniku síranu amonného. Amonné soli v atmosféře kondenzují s dalšími částicemi a postupně se z nich stávají sekundární částice PM_{2,5} (případně jiné velikosti). Přestože částice PM_{2,5} vznikají různými způsoby, „*největší podíl na příspěvku k celkovým koncentracím PM_{2,5} v ovzduší mají právě sekundární částice, z nichž největší podíl tvoří právě dusičnany.*“³² Proces transformace NO_x na škodlivé částice PM_{2,5} se děje postupně při jejich dálkovém přeshraničním přenosu, což vede k jejich **významným dopadům na velká území**.³³

Podle údajů *European Environment Agency* (dále také „**EEA**“) lze na základě údajů o množství emitovaných NO_x za pomoci koeficientů zjistit, jaké množství sekundárních částic PM_{2,5} vznikne na základě daného množství NO_x. EEA zveřejnila studii,³⁴ která uvádí **faktor konverze NO₂ na PM_{2,5} v hodnotě 0,88**. To znamená, že např. z 1 tuny emisí NO_x vznikne pravděpodobně 880 kg sekundárních částic PM_{2,5}.³⁵

Pokud provozovatel uspěje s žádostí o výjimku z emisních limitů, potom emise NO_x budou oproti scénáři BAT vyšší o 337,1 tun ročně. To znamená **vznik dalších 296,64 tun PM_{2,5} ročně**. Podle výpočtů U. S. Environmental Protection Agency lze škody (tzv. externality) způsobené každou tunou částic PM_{2,5} dopadající na obydlenou pevninu vyčíslit až do výše 320 000 USD.³⁶ To znamená, že vznik sekundárních částic PM_{2,5} v případě udělení výjimky způsobí **škody na životním prostředí ve výši 2,16 mld. Kč ročně, celkem tedy 17,28 mld. Kč** po celou dobu trvání výjimky.

Vzhledem k těmto významným vlivům na životní prostředí by **udělení výjimky bylo zcela iracionální, obzvláště vzhledem k nákladům na potřebnou technologii, které jsou řádově nižší než škody způsobené udělením výjimky**. Podmínka nepřiměřenosti nákladů vzhledem k přínosům pro životní prostředí dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci proto není v tomto případě splněna.

³¹ Squizzato, S., Masiol, M., Innocente, E., Pecorari, E., Rampazzo, G., & Pavoni, B. (2012). A procedure to assess local and long-range transport contributions to PM_{2.5} and secondary inorganic aerosol. *Journal of Aerosol Science*, 46, 64-76.

³² DEFRA. (2012). Report: Fine Particulate Matter (PM_{2.5}) in the United Kingdom.

³³ Ibid.

³⁴ Indicator fact sheet Environmental Signals 2001: "Chapter air pollution YIRO1AP5c Emissions of primary particulates and secondary particulate precursors." Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/emission-of-particulates-eu-15/emissions-of-primary-particulates>

³⁵ Výpočet EEA vychází ze studie: Leeuw, F. A. (2002). A set of emission indicators for long-range transboundary air pollution. *Environmental Science & Policy*, 5(2), str. 135-145.

³⁶ U.S. Env'tl. Prot. Agency, Regulatory Impact Analysis for the Clean Power Plan Final Rule at 4-23 (2015), https://www3.epa.gov/ttn/ecas/docs/ria/utilities_ria_final-clean-power-plan-existing-units_2015-08.pdf. Výpočty vychází z vědeckých poznatků z různých odvětví – na základě přírodních věd a medicíny jsou odvozeny dopady polutantu na životní prostředí a lidské zdraví pro různé koncentrace a poté jsou tyto dopady na základě ekonomických metod oceněny.

3) Rtuť má významný negativní vliv na lidské zdraví a životní prostředí

Provozovatel žádá o výjimku z emisních limitů pro rtuť, která mu má umožnit vypuštění celkem 2 426,88 kg rtuti navíc oproti scénáři BAT.³⁷ Tato výjimka je tedy **emisně významná** (rozdíl mezi oběma scénáři je + 257 %) a je tedy třeba ji **ve smyslu metodiky MŽP hodnotit negativně**.

Fyzikální a chemické vlastnosti rtuti způsobují, že pokud se jednou uvolní do životního prostředí, může zůstat v oběhu po tisíce let. Navíc, pokud se dostane do vzduchu, může cestovat na dlouhé vzdálenosti, což znamená, že **emise rtuti mají globální dopad** (proto se tomuto pohybu říká „globální cyklus rtuti“). Během posledních století se množství rtuti v globálním cyklu znásobilo v důsledku průmyslu a spalování fosilních paliv.³⁸

Rtuť má **významný negativní vliv na lidské zdraví** – zasahuje hlavně mozek a nervový systém, ledviny, a pokud je vdechována, také plíce. Rtuť je zároveň rizikem pro zdravý vývoj lidského embrya – vystavení rtuti v době těhotenství způsobuje poškození mozku a nervového systému plodu. Vysoká expozice rtuti může způsobovat také zrakové a sluchové problémy, snížení motorických schopností, zpoždění rozvoje paměti a jazykových schopností. Nedávné studie ukazují, že u starších osob může expozice rtuti zvýšit riziko kardiovaskulárních onemocnění a problémů s krevním tlakem.³⁹ V důsledku výskytu rtuti v lidském organismu dochází také ke snížení IQ.⁴⁰ Vlivy rtuti na zvířata jsou obdobné nebo spíše ještě závažnější než u člověka.⁴¹

ČR je v **současnosti 4. největším emitentem rtuti v EU**.⁴² ČR však rtuť nejen vypouští, ale také patří mezi země s **největším spadem rtuti na čtvereční kilometr** – 55 % tohoto spadu pochází ze zdrojů na území České republiky.⁴³ Vzhledem k vysoké současné zátěži území ČR rtutí a vzhledem k vysoké nebezpečnosti rtuti pro lidské zdraví a životní prostředí nelze požadovanou výjimku z emisního limitu pro rtuť udělit.

Jedna z nejnovějších studií v tomto oboru odhaduje škody na životním prostředí a lidském zdraví (tzv. externality) způsobené 1 kg rtuti na 22 937 EUR.⁴⁴ To znamená, že v případě udělení výjimky by emise rtuti způsobené navíc oproti scénáři BAT způsobily **škody ve výši zhruba 180 mil. Kč za rok, tedy 1,44 mld. Kč po celou dobu výjimky**. Udělení výjimky by proto bylo z hlediska dopadů na životní prostředí a lidské zdraví zcela iracionální – **velmi vysokým hrozícím škodám na životním prostředí by bylo možné předejít při aplikaci scénáře BAT, jehož náklady provozovatel odhaduje na zhruba čtvrtinu externalit - pouze 46,53 mil. Kč ročně**. Podmínka nepřiměřenosti nákladů vzhledem k přínosům pro životní prostředí dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci proto není v tomto případě splněna.

Udělení výjimky by bylo navíc **v dalším rozporu s požadavky § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci** – při udělení výjimky v žádném případě nelze zaručit, že bude dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí. Naopak, podle předložených studií je stav koncentrace rtuti v životním prostředí v ČR i Evropě dlouhodobě neuspokojivý. **Výjimka z emisních limitů nejen**

³⁷ Str. 14 odborného posouzení.

³⁸ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018), str. 7. Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

³⁹ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018), str. 29. Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

⁴⁰ Spadaro, J. V., & Rabl, A. (2008). Global health impacts and costs due to mercury emissions. Risk Analysis: An International Journal, 28(3), 603-613.

⁴¹ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018), str. 29. Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

⁴² EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018). Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

⁴³ Viz EMEP Status Report 2/2018 (str. 40, graf 3.23.). Dostupné online: http://en.msceast.org/reports/2_2018.pdf

⁴⁴ Nedellec, V., & Rabl, A. (2016). Costs of Health Damage from Atmospheric Emissions of Toxic Metals: Part 2—Analysis for Mercury and Lead. Risk Analysis, 36(11), 2096-2104.

že nezaručí dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí, naopak tomuto cíli z podstaty věci brání.

Zároveň by udělení výjimky bylo **proti smyslu Minamatské úmluvy o rtuti**, jejíž smluvní stranou je ČR od 19. června 2017.⁴⁵ Tato Úmluva ukládá smluvním státům povinnost pokud možno co nejvíce snižovat emise rtuti ze stacionárních zdrojů, a to za použití BAT.⁴⁶

4) Není posouzen negativní vliv výjimky na Evropsky významnou lokalitu Libické Luhy

Zhruba 20 km vzdušnou čarou od zařízení se nachází Evropsky významná lokalita (dále jen „EVL“) **Libické Luhy** (kód lokality: CZ0214009, rozloha 1 479 ha), která je součástí soustavy Natura 2000.

⁴⁷ EVL Libické luhy zahrnuje rozsáhlý lužní komplex po obou stranách řeky Labe mezi Poděbrady a Kolínem. Co do kvality a rozlohy se jedná o největší a nejzachovalejší polabský luh.⁴⁸ Předmětem ochrany dle směrnice o stanovištích jsou zde jednak **stanoviště** – přirozené eutrofní nádrže, vlhkominální vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně, nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii*, extenzivní sečené louky nížin až podhůří a smíšené lužní lesy. Vyskytují se zde rovněž **druhy v zájmu Společenství dle směrnice o stanovištích**: kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), roháč obecný (*Lucanus cervus*) a páchník hnědý (*Osmoderma eremita*).⁴⁹

Charakter této EVL utvářejí i další chráněné druhy, které se zde vyskytují z rostlin např.: hrachor bahenní (*Lathyrus palustris*),⁵⁰ krušík polabský (*Epipactis albensis*),⁵¹ česnek hranatý (*Allium angulosum*),⁵² ožanka čpavá (*Teucrium scordium*),⁵³ pampelišky sekce Palustria (*Taraxacum sect. Palustria*), šišák hrálovitý (*Scutellaria hastifolia*),⁵⁴ hadilka obecná (*Ophioglossum vulgatum*),⁵⁵ starček poříční (*Senecio sarracenicus*)⁵⁶ či ptačinec bahenní (*Stellaria palustris*),⁵⁷ ze živočichů lze jmenovat např.: žábřonozku sněžní (*Siphonophanes grubii*),⁵⁸ listonoha jarního (*Lepidurus apus*)⁵⁹ a skokana štíhlého (*Rana dalmatina*).^{60,61}

Jak již bylo popsáno výše, emise rtuti i oxidů dusíku mají významný negativní vliv na životní prostředí. Zařízení v projednávané věci navíc vypouští odpadní plyny chladicí věží, což v blízkosti zařízení způsobuje „epizody extrémně kyselých depozic“, tedy intenzivní kyselá deště, v blízkosti

⁴⁵ Viz: https://www.mzp.cz/cz/umluva_o_rtuti.

⁴⁶ Viz čl. 8 Minamatské úmluvy.

⁴⁷ Vyhlášené na základě Směrnice Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“).

⁴⁸ Viz např.:

https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX09WMTIxN192eWhvZG5vY2VuaU5hdHVyYU96bmFtZW5pRE9DXzUyMiM1MzE2NTk5Mjk2NjA4NjUucGRm/OV1217_vyhodnoceniNaturaOznameni.pdf

⁴⁹ Viz str. 6 dokumentu: <https://docplayer.cz/16940309-Souhrn-doporucenych-opatreni-pro-evropsky-vyznamnou-lokalitu-libicke-luhy-cz0214009.html>

⁵⁰ Kriticky ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵¹ Silně ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵² Silně ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵³ Silně ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵⁴ Silně ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵⁵ Ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵⁶ Silně ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵⁷ Zranitelný - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵⁸ Kriticky ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁵⁹ Kriticky ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.

⁶⁰ Silně ohrožený - taxon chráněný dle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb., zároveň zařazený mezi druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, které vyžadují přísnou ochranu v Příloze IV. směrnice o stanovištích a chráněný Bernskou úmlouvou o ochraně fauny a flóry přírodních stanovišť.

⁶¹ Viz Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu. Libické luhy CZ. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16940309-Souhrn-doporucenych-opatreni-pro-evropsky-vyznamnou-lokalitu-libicke-luhy-cz0214009.html>

zařízení.⁶² Podle § 45c zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPAK“), jsou „[e]vropsky významné lokality (...) chráněny před poškozováním a ničením.“ A „[k] zásahům, které by mohly vést k takovým nežádoucím důsledkům, si musí ten, kdo tyto zásahy zamýšlí, předem opatřit souhlas orgánu ochrany přírody.“ Proto podatel namítá, že ve smyslu citovaného ustanovení **je třeba v projednávané věci podrobněji posoudit dopady udělení výjimky na EVL Libické Luhy**, a to jak v rámci rozptylové studie, tak s ohledem na soulad výjimky s plánem péče⁶³ dle směrnice o stanovištích. **Pokud nebude možné nežádoucí důsledky udělení výjimky pro EVL Libické Luhy zcela vyloučit, je nezbytné trvat na tom, aby před rozhodnutím o výjimce provozovatel opatřil souhlas orgánu ochrany přírody.**

5) Rozptylová studie není dostatečným podkladem pro řízení

Rozptylová studie, která byla předložena jako podklad pro rozhodnutí v projednávané věci, **není dostatečným podkladem pro posouzení vlivu požadované výjimky na životní prostředí**, a to zejména z následujících důvodů:

- Rozptylová studie **zanedbává formaci sekundárních částic znečištění** (tzv. částice PM), které jsou velmi nebezpečné pro lidské zdraví a jejichž dopad na kvalitu ovzduší je přeshraniční. (viz výše)
- **Hodnota navrhovaného emisního limitu pro rtuť ve výši 25 µg/m³ není nikde doložena žádným výsledkem měření ani jinak konkrétně zdůvodněna.** Přestože je na str. 19 odborného posouzení uvedeno, že „navrhovaný limit odpovídá současnému stavu fluktuačnímu obsahu rtuti v palivu.“ Současná úroveň emisních koncentrací rtuti v Elektrárně Chvaletice je však na str. 11 odborného posouzení a str. 8 žádosti o změnu IP doložena jen výsledky diskrétních měření, z nichž nejvyšší má hodnotu 11,45 µg/m³.
- V odborném posouzení uvedená technická řešení emisí rtuti⁶⁴, jako je **instalace nových elektrostatických odlučovačů, látkových filtrů a užití technologie mokrého odsíření spalin, mají na celkové emise rtuti do ovzduší pouze malý vliv, který navíc není nijak konkretizován ani vyčíslen.** Rtuť z uhelných elektráren je do ovzduší více než z 85 % emitována ve formě elementární rtuti Hg⁰. Elementární rtuť je těkavá, relativně inertní a ve vodě nerozpustná. Hg⁰ není z odpadního vzduchu odstraňována běžnými odsiřovacími zařízeními, elektrostatickými odlučovači nebo látkovými filtry.
- Na straně 14 žádosti o změnu IP zpracovatel tvrdí, že „pro hodnocení příspěvku Elektrárny Chvaletice k imisnímu limitu rtuti byla použita hodnota doporučená WHO pro roční imisní koncentraci rtuti a jejích anorganických sloučenin 1 µg/m³.“ Na základě této doporučené hodnoty pak zpracovatel vyvozuje, že i v případě návrhového scénáře u rtuti je „velikosti imisního příspěvku k celkové úrovni znečištění ovzduší území okresu Pardubice je zcela bezvýznamný.“ Přestože **citovaná limitní hodnota WHO z textu rozptylové studie odpovídá starším dokumentům WHO, zcela opomíjí existenci nejnovějšího dokumentu WHO, který o imisním limitu rtuti ve výši 1 µg/m³ mluví jako o limitu pouze pro prostředí vnitřní.**⁶⁵ Zvolený hodnotící rámec ve formě limitní imisní hodnoty rtuti pro venkovní ovzduší je tedy zcela chybný. **U emisí rtuti do venkovního ovzduší⁶⁶ je**

⁶² Hlawiczka, S., Korszun, K., & Fudala, J. (2016). Acidity of vapor plume from cooling tower mixed with flue gases emitted from coal-fired power plant. *Science of The Total Environment*, 554, 253-258.

⁶³ Plán péče o EVL Libické Luhy je dostupný zde: <https://docplayer.cz/16940309-Souhrn-doporucenych-opatreni-pro-evropsky-vyznamnou-lokalitu-libicke-luhy-cz0214009.html>

⁶⁴ Viz str. 7 odborného posouzení.

⁶⁵ Evolution of WHO air quality guidelines: past, present and future. WHO Regional Office for Europe, Copenhagen, 2017, str. 14.

⁶⁶ Zcela jiná situace je v prostředí vnitřním (typickým případem byly dříve zubní ordinace), kde se i v ovzduší může rtuť hromadit a působit zdravotní problémy. To zde však není předmětem diskuse.

rozhodující jejich nepřímý vliv. Rtuť vázaná na částicích v odpadním plynu přechází prostřednictvím suché a mokré depozice do půdy v blízkém okolí elektráren.⁶⁷ Prostřednictvím depozice přechází i do vodního prostředí, kde se, stejně jako v půdě, hromadí. Zde se procesem methylace z původně anorganické rtuti stává organická a toxická methylrtuť hromadící se v potravním řetězci. Popsané procesy se týkají i ostatních forem rtuti⁶⁸ s tím rozdílem, že k nim u plynné elementární rtuti vzhledem k její schopnosti dálkového transportu⁶⁹ nedochází v okolí zdrojů (elektráren), ale oblastech stovky až tisíce kilometrů vzdálených.

- Vzhledem k výše uvedenému je **vhodnější hodnotit vliv požadované emisní výjimky vzhledem k celkovému množství antropogenních emisí rtuti do životního prostředí.** Uhelné elektrárny jsou v Evropě významným zdrojem rtuti, jsou zodpovědné za 39 % jejích emisí, a proto jsou závěry BAT pro velké spalovací zdroje jedním z mechanismů redukce jejích emisí.⁷⁰ **Schválením emisní výjimky pro Elektrárnu Chvaletice by tedy její emise rtuti do venkovního ovzduší byly o cca 300 kg/rok vyšší než při dodržení limitních hodnot BAT.** „Za rok 2016 byla z celkem cca 40 ohlášení pro Českou republiku sumarizována emise rtuti do venkovního ovzduší v množství cca 2 000 kg/rok“ (str. 26 rozptylové studie). **Celková emise rtuti do venkovního ovzduší v České republice sumarizovaná v Integrovaném registru znečišťování by tedy vlivem jediného zdroje narostla o 15 % na cca 2300 kg/rok. To lze považovat za významné.**
- Rozptylová studie byla provedena modelem SYMOS´97, který je ve vyhlášce č. 330/2012 Sb., uveden jako jedna z referenčních metod pro emisní modelování. **Rtuť je polutantem, který není běžně předmětem rozptylového modelování programem SYMOS´97.** Metodický pokyn MŽP, odboru ochrany ovzduší, ke zpracování rozptylových studií podle § 32 odst. 1 písm. e) zákona č. 201/2012 o ochraně ovzduší (dále MP RS)⁷¹, rtuť ani neuvádí mezi látkami tímto způsobem hodnocenými. Je proto závažnější, že **v textu rozptylové studie není nikterak přiblížen způsob rozptylového modelování tohoto specifického polutantu.** Různé formy rtuti se v životním prostředí chovají odlišně. Elementární rtuť Hg⁰ může být v ovzduší transportována na vzdálenost několik set kilometrů. Plynná oxidovaná rtuť Hg²⁺ a rtuť vázaná na pevných částicích Hg^p je z atmosféry na zemský povrch deponována v bližších vzdálenostech od zdroje. Průměrná doba setrvání ovzduší u Hg⁰ je 1 rok, zatímco u forem Hg²⁺ a Hg^p se jedná o několik hodin až měsíců.⁷² V rozptylové studii **není vůbec uvedeno, jaké formy rtuti byly předmětem modelového výpočtu.** Mimo jiné v rozptylové studii také **chybí informace o tom, jakým způsobem byla řešena depozice a transformace rtuti Hg²⁺ a Hg^p.**
- **Vědecká literatura uvádí řadu studií⁷³, kdy byl modelován rozptyl a atmosférický transport rtuti emitované uhelnými elektrárnami.** Společným jmenovatelem všech těchto studií je, že **je třeba vzít v potaz různé formy rtuti, které jsou emitovány v odpadním vzduchu elektráren a uvažovat atmosférické reakce, kterým po emisí**

⁶⁷ Martín J.A.R. a Nanos N., 2016. Soil as an archive of coal-fired power plant mercury deposition. Journal of Hazardous Materials 308, 131-138.

⁶⁸ Obrist D. et al., 2018. A review of global environmental mercury processes in response to human and natural perturbations: Changes of emissions, climate, and land use. Ambio 47, 116-140.

⁶⁹ Seigneur C et al., 2004. Global source attribution for mercury deposition in the United States. Environmental Science and Technology 38, 555-69.

⁷⁰ <https://ec.europa.eu/jrc/en/news/new-eu-environmental-standards-large-combustion-plants>

⁷¹ Str. 3 MP RS

⁷² Tang S. et al, 2016. Actual mercury speciation and mercury discharges from coal-fired power plants in Inner Mongolia, Northern China. Fuel 180, 194-204.

⁷³ Viz např. J. Zysk, Y. Roustan, A. Wyrwa. Modelling of the atmospheric dispersion of mercury emitted from the power sector in Poland. Atmospheric environment, Elsevier, 2015, 112, 246-256. Tim C. Keener. Dispersion modeling of mercury emissions from coal-fired power plants at Coshocton and Manchester, Ohio. The Ohio Journal of Science 2009, 108, 65 – 69.

podléhají reaktivní formy rtuti. Pak lze provést modelování jak pro bližší okolí elektrárny, tak pro oblasti až do úrovně kontinentální velikosti. **Lze tedy doporučit, aby v případě Elektrárny Chvaletice byla provedena rešerše odborné literatury, byl vybrán model vhodný pro daný případ a učiněn výběr z reakčních schémat rtuti.**

- Rozptylová studie **neobsahuje informaci o výšce referenčních (výpočetních) bodů nad zemí.** Jedná se o důležitý údaj, který umožňuje posoudit relevanci výpočtů pro hodnocení vlivů imisí na lidské zdraví. Výpočetní výška obvykle bývá 1,5 m nebo 1,6 m nad zemí (tj. respirační výška člověka).
- **Informace o imisních hodnotách modelovaných znečišťujících látek v kapitole 4.1 rozptylové studie jsou zavádějící.** Kapitola 4.1 rozptylové studie obsahuje informace o imisních hodnotách modelovaných znečišťujících látek na stanicích imisního monitoringu. Na str. 29 se např. píše, že „*imisní koncentrace oxidu dusičitého měřené v letech 2012 až 2017 dokumentují, že v oblasti hodnocení nebyly překročeny jak dlouhodobé (roční), tak i krátkodobé (hodinové) imisní limity pro ochranu zdraví lidí.*“ Jelikož výsledky měření z monitorovacích stanic podávají informace pouze o imisní situaci v místech těchto stanic a nikoli o situaci v celé zájmové oblasti, je formulace tohoto a analogických tvrzení pro NOx a CO v kap. 4.1 zavádějící.
- Na straně 40 rozptylové studie jsou pro emisní scénář NOx ve výši 306,51 mg/m³ uvažovány emise CO ve výši 15,291 mg/m³, které byly zjištěny měřením. Na str. 66 rozptylové studie jsou pro oba diskutované budoucí emisní scénáře NOx (175 a 195 mg/m³) uvedené stejné emise CO, a to ve výši 250 mg/m³. **Volba tohoto emisního scénáře pro CO není zdůvodněná.** Na str. 127 rozptylové studie se dále píše, že „*z dat Tab. 12.2 vyplývá, že navýšení emisní koncentrace oxidu dusičitého dle požadované výjimky se u maximální osmihodinové imisní koncentrace v okolí Elektrárny Chvaletice neprojeví zvýšením úrovně znečištění ovzduší (není změna emisní koncentrace nad mez povolenou dle BAT).*“ Tento komentář je špatně pochopitelný a zároveň zavádějící. Příslušná tabulka prezentuje výsledné 8hodinové imisní koncentrace CO pro oba budoucí emisní scénáře NOx. **Příčina stejných imisních koncentrací je ve stejných vstupních emisních koncentracích CO, které byly autory rozptylové studie takto zvoleny, a to bez zdůvodnění.** Navíc **snížení měrných emisí oxidů dusíku je obvykle spojeno se zvýšením měrných emisí CO⁷⁴,** takže by šlo spíše očekávat, že při nižším emisním scénáři NOx dle BAT (175 mg/m³) budou o něco vyšší emise CO než při navrhovaném emisním scénáři NOx (195 mg/m³).
- Je třeba upozornit na to, že **diskutované BAT hodnoty** na stranách 126 – 128 rozptylové studie **jsou udávány v hmotnostních jednotkách na m³ odpadního vzduchu, a tedy nic nevypovídají o celkových emisích znečišťujících látek ze zdroje za jeden rok, které také a v rozhodující míře závisí na intenzitě provozu (výroby) zdroje.** Jinými slovy může např. elektrárna s malou výrobou, ale vyššími koncentracemi polutantů v m³ odpadního vzduchu tvořit menší procentuální příspěvek z imisního limitu než elektrárna s intenzivní výrobou, ale nižšími koncentracemi polutantů v m³ odpadního vzduchu.
- Na straně 126 rozptylové studie se píše: „*Jako objekt porovnávání dle výše uvedených kritérií byla zvolena oblast blízkého okolí Elektrárny Chvaletice, a to okres Pardubice (...), která má rozlohu cca 50 km². Tím dojde k vyrovnání různých extrémů modelu (nejistota údajů jednotlivých údajů modelového výpočtu je 30 % až 60 %). Porovnáním údajů ze souhrnu dat (...) vyplývá, že tato volba se pro dané hodnocení jeví jako nejvhodnější, neboť představuje průměrnou hodnotu pro nejbližší okolí elektrárny (cca do 5 km vzdálenosti od elektrárny).*“ **Není jasné, co v uvedeném konstatování mají autoři rozptylové studie přesně na mysli, tj. co mají být „extrémy modelu“, jak dojde k jejich vyrovnání na ploše o rozloze 50 km² a co má představovat „průměrná hodnota pro nejbližší okolí elektrárny.“**

---

⁷⁴ Str. 16 RS pro záměr „Snížení emise NOx v Elektrárně Chvaletice“ (ORGREZ, červen 2016)

- Rozptylová studie není dostatečným podkladem pro posouzení dopadů emisí rtuti na životní prostředí a lidské zdraví proto, že se **zabývá pouze omezeným územím**, zatímco 95 % emisí rtuti zasahuje životní prostředí ve vyšší vzdálenosti než 50 km od zdroje, takže jejich vliv na životní prostředí je regionální až globální.⁷⁵
- Rozptylová studie ze své podstaty nemůže postihnout **problematiku globálního cyklu rtuti a problematiku globální zátěže rtutí** (viz výše). Analýza v kapitole 10 rozptylové studie ukazuje kompletní nepochopení způsobu, jakým emise rtuti ohrožují lidské zdraví. Rtuť nepůsobí primárně skrze vzduch, který lidé dýchají, ale skrze potraviny, které jsou kontaminované methylrtutí, která ohrožuje lidské zdraví, zejména neurobehaviorální vývoj.

Podatel proto shrnuje, že **hodnocení imisní významnosti výjimky ve smyslu metodiky není na základě předložené rozptylové studie možné**. Podatel proto žádá krajský úřad Pardubického kraje, aby vyzval provozovatele k doplnění a opravě rozptylové studie a dalších podrobnějších hodnocení dopadů na životní prostředí ve smyslu námitek podatele. Za stávajícího stavu v souladu se zásadou předběžné opatrnosti a zásadou *in dubio pro natura* (v pochybnostech ve prospěch životního prostředí) je třeba **imisní významnost požadované výjimky hodnotit negativně**.

V. K hodnocení přiměřenosti nákladů

Jedním z hodnocených zákonných kritérií při rozhodování o udělení výjimky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci je skutečnost, zda by *„dosažení úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami popsanými v závěrech o nejlepších dostupných technikách vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí.“* Za účelem tohoto posouzení v souladu s metodikou MŽP provozovatel předložil jednak samotné odborné posouzení a dále dvě tabulky, které shrnují náklady pro oba scénáře. Podatel upozorňuje, že zmíněné odborné posouzení i přehledové tabulky **vykazují zásadní nedostatky, kvůli kterým nelze na jejich základě žádost vyhodnotit**.

1) Neprůkaznost odborného posouzení z důvodu nevhodné volby BAT technologie

Nevhodná, neefektivní a neodůvodněná **volba technologií pro scénář BAT**, která způsobuje nadhodnocení nákladů ve scénáři BAT. Konkrétně v případě BAT scénáře pro NO_x by bylo možné zvolit levnější hybridní technologii SNCR/SCR, jejíž cena za stejné efektivity dosahuje pouze dvou třetin ceny technologie SCR,⁷⁶ kterou zvolil provozovatel. Pro scénář BAT pro rtuť by bylo možné rovněž aplikovat jiné, levnější technologie než zvolenou ACI (alternativy BAT technologií jsou blíže popsány v části III., která se věnuje technickému řešení).

2) Rozpor výpočtu nákladů s metodikou MŽP

Ceny technologií pro oba scénáře nejsou určeny v souladu s metodikou MŽP, podle které mají být v nákladech návrhového scénáře zahrnuty i *„již investované náklady k snížení emisí (z*

⁷⁵ Seigneur, C., Lohman, K., Vijayaraghavan, K., Jansen, J., & Levin, L. (2006). Modeling atmospheric mercury deposition in the vicinity of power plants. *Journal of the Air & Waste Management Association*, 56(6), 743-751.

⁷⁶ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/>)

období bezprostředně před podáním žádosti),“ přičemž tyto náklady je třeba promítnout do obou scénářů.⁷⁷ V daném případě se jedná především o náklady na instalaci technologie SNCR (pro vyhodnocení týkající se NOx) a elektrostatických odlučovačů (pro vyhodnocení nákladů pro snížení emisí rtuti). Vzhledem k tomu, že provozovatel náklady na instalaci těchto technologií do obou scénářů nezahrnul, dochází tím k **umělému podhodnocení nákladů návrhového scénáře** a tím jeho nesprávné preferenci.

Při zvolení vhodné technologie (viz bod 1) a při dodržení metodiky MŽP by např. vyhodnocení nákladů pro scénáře týkající se NOx mělo vypadat následovně:

- V návrhovém scénáři by **měly být zahrnuty i náklady na instalaci technologie SNCR**. Provozovatel uvádí, že se jedná o náklady 795,47 mil. Kč pro bloky B3 a B4, a dále 360,18 mil. Kč pro bloky B1 a B2.⁷⁸ Celkové opomenuté náklady v návrhovém scénáři pro NOx jsou tedy 1,155 mld. Kč, při desetileté provozní době životnosti to znamená roční náklady 115,558 mil. Kč. Po připočtení ročních provozních nákladů udaných provozovatelem⁷⁹ a odečtení výnosů technologie⁸⁰ by měly být roční náklady návrhového scénáře zhruba 118, 346 mil. Kč (oproti provozovatelem uváděným 2,789 mil. Kč). **Nesprávný postup provozovatele vede zhruba k padesátinásobnému podhodnocení nákladů návrhového scénáře.**
- Naproti tomu pokud by byla pro BAT scénář zvolena namísto SCR hybridní technologie SNCR/SCR tak, aby nemuselo dojít k odstranění stávajícího SNCR, náklady BAT scénáře by mohly být mnohem nižší. Roční průměrné náklady na takovou technologii jsou zhruba 178,9 mil. Kč.⁸¹ To znamená, že **průměrné roční náklady scénáře BAT předložené provozovatelem jsou nadhodnocené zhruba o 50 mil. Kč.**
- Z výše zmíněných výpočtů plyne, že cena za zamezení 1 tuny polutantu v návrhovém scénáři je zhruba 1,4 mil. Kč,⁸² zatímco ve scénáři BAT jsou tyto náklady pouze 424 tis. Kč.⁸³ **Zamezení emisí NOx v rámci scénáře BAT je tak zhruba 3x nákladově efektivnější.**

Pokud jde o výpočet nákladovosti zamezení emisí Hg, provozovatel se opět dopouští nevhodné volby BAT technologie (viz výše). Zároveň z dodaných podkladů⁸⁴ **není jasné**, zda provozovatel náklady návrhového scénáře (instalace elektrostatických odlučovačů v hodnotě zhruba 960 mil. Kč) zahrnuje do obou scénářů v souladu s metodikou, **nebo zda je zahrnuje pouze do scénáře návrhového, což by bylo s metodikou v rozporu.** Vzhledem k nejasnostem v zařazení nákladů nelze provést ani jejich přepočtení s alternativní technologií, jak nastínil podatel alespoň pro emise NOx.

3) Provozovatel zanedbává část hodnocení pro rtuť

⁷⁷ Metodika MŽP, pozn. pod čarou str, č. 24, str. 13.

⁷⁸ Viz str. 9 odborného posouzení.

⁷⁹ Viz přehledová tabulka nákladů: provozní náklady návrhového scénáře (NOx) = 3 116 tis. Kč.

⁸⁰ Viz přehledová tabulka nákladů: výnosy návrhového scénáře (NOx) = 328 tis. Kč

⁸¹ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/> uvádí pro hybridní technologie SNCR/SCR instalační výdaje ve výši poloviny až dvou třetin nákladů na celý systém SCR. V daném případě tedy po odečtení 1/3 investičních nákladů dle přehledové tabulky dodané provozovatelem (160 000 tis. Kč – 53 000 tis. Kč = 107 000 tis. Kč) a přičtení provozních ročních nákladů je výsledkem 178 966 tis. Kč.

⁸² Provozovatel uvádí pro návrhový scénář zamezených 84,41 tun emisí NOx za rok (viz str. 22 odborného posouzení, přepočtení za použití trojčlenky).

⁸³ Provozovatel uvádí pro BAT scénář zamezených 421,3 tun emisí NOx za rok (viz str. 22 odborného posouzení, přepočtení za použití trojčlenky).

⁸⁴ Přehledová tabulka pro náklady obou scénářů pro rtuť a odborné posouzení, str. 7.

Přestože metodika MŽP je primárně zaměřena na základní polutanty (NO_x, SO₂ a TZL), může stále sloužit pro rtuť jako referenční rámec a vodítko k posouzení žádosti.⁸⁵ Zejména provozovatel rezignuje na:

- **Srovnání navržených nákladů s náklady v odvětví.** Pro standardní polutanty metodika uvádí rozpětí nákladů, které lze po provozovateli legitimně vyžadovat a naopak nákladů, které jsou již nepřiměřené. Pro rtuť tyto údaje v metodice obsaženy nejsou, MŽP však již chystá její doplnění týkající se právě rtuti. Podatel proto navrhuje, aby krajský úřad pro účely tohoto řízení buď vyčkal na toto metodické doplnění, nebo od MŽP vyžádal potřebné informace před zveřejněním metodiky, aby mohl v daném případě kvalifikovaně rozhodnout.
- **Vyčíslení nákladů na zamezení 1 tuny emisí,** které je předpokladem pro srovnání nákladové efektivity obou scénářů, vyžaduje znalost emisního limitu IED, Přílohy V, tedy „horní hranice výjimky“. Zamezené emise jsou vyjádřené jako emise při naplnění „horního limitu výjimky“ po odečtení emisí uvažovaných pro daný scénář. Pro rtuť sice limit v IED není stanoven, je možné jej však nahradit např. limitem pro emise rtuti při spalování odpadu, který je 0,05 mg/m³.⁸⁶ V takovém případě, při zachování objemu odpadního plynu,⁸⁷ by byl **počet zamezených emisí pro BAT scénář 742,7 kg za rok, zatímco pro návrhový scénář pouze 421,337 kg za rok.** Po řádném provedení výpočtu ceny technologií je poté možné spočítat cenu za zamezení 1 tuny emisí. **Podatel proto trvá na tom, že vynechání tohoto bodu posouzení provozovatelem je neopodstatněné a mělo by být doplněno.**
- **Srovnání s referenčními náklady, tzv. externalitami,** provozovatel rovněž zanedbal s tím, že „nejsou v metodice dostupné“. Metodika, která slouží jako podpůrný zdroj, čerpá referenční náklady ze studie *European Environmental Agency (EEA)*,⁸⁸ která disponuje i hodnotami pro rtuť. Další údaje lze dohledat v aktuálnější odborné literatuře.⁸⁹ **Nelze tedy přijmout tvrzení provozovatele, že toto posouzení nelze provést a mělo by být po provedení řádných výpočtů (viz výše) doplněno.**

4) Údaje poskytnuté provozovatelem jsou zmatečné a netransparentní

Informace o nákladech spojených s jednotlivými scénáři **jsou zmatečné, na různých místech žádosti, u odborného posouzení a přehledových tabulek se vyskytují odlišné údaje.** Především hodnoty udávané v textové části odborného posouzení nesouhlasí s hodnotami v přehledových tabulkách. Jako jeden příklad za všechny lze uvést o cenu technologie SCR, která je v odborném posouzení (str. 6) určena na 1,5 mld. Kč, z toho investiční náklady 1,36 mld. Kč, zatímco v přehledové tabulce je uveden údaj ročních odpisů (10leté období) 160 000 tis. Kč, které by odpovídaly investičním nákladům ve výši 1,6 mld. Kč.

⁸⁵ Viz metodiku MŽP, str. 1, kde výslovně uvádí, že pro rtuť může tato metodika sloužit jako podpůrný materiál.

⁸⁶ Vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečištění a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, Příloha č. 4, část I., bod 1.2.

⁸⁷ Objem odpadních plynů Q = 16 853 333 114 m³/rok (viz odborné vyjádření, str. 13).

⁸⁸ EEA (2014): Costs of Air Pollution. Interval je stanoven jako 80 – 4,290 EUR/kg rtuti. Dostupné z: <https://www.eea.europa.eu/publications/costs-of-air-pollution-2008-2012>

⁸⁹ Interval je zde stanoven na 23,000 – 52,000 EUR/kg rtuti, hodnoty jsou vyšší, než stanoví EEA, neboť tento výzkum je novější a zahrnuje i prokázaný vliv rtuti na nervovou soustavu člověka. Viz: Nedellec V. and Rabl A. (2016) Costs of Health Damage from Atmospheric Emissions of Toxic Metals: Part 2-Analysis for Mercury and Lead. *Risk Anal.* 2016 Nov;36(11):2096-2104. doi: 10.1111/risa.12598. Epub 2016 Mar 14.

Nedellec V. and Rabl A. (2016) Costs of Health Damage from Atmospheric Emissions of Toxic Metals: Part 1-Methods and Results. *Risk Anal.* 2016 Nov;36(11):2081-2095. doi: 10.1111/risa.12599. Epub 2016 Mar 10.

Údaje poskytnuté provozovatelem **nejsou dostatečně konkrétní** – z poskytnutého přehledu nákladů pro jednotlivé scénáře není jasné, jaké konkrétní výdaje byly zahrnuty pod jednotlivé položky. Pouhé rozdělení na investiční náklady (průměrné roční odpisy), provozní náklady a náklady na údržbu (v případě rtuti navíc náklady na materiál) je zcela nedostatečné. Není jasné např.:

- *V čem se liší náklady na údržbu pro jednotlivé scénáře a proč nejsou v návrhovém scénáři pro NOx vůbec zahrnuty?*
- *Jakým způsobem jsou promítnuty náklady na kontinuální monitoring rtuti ve výši 8 mil. Kč – jsou zohledněny v obou scénářích (protože kontinuální měření bude aplikováno i v případě návrhového scénáře)?*
- *Co se rozumí „nepřímými náklady“ ve scénáři BAT pro rtuť?*
- *Jak je odůvodněn významný rozdíl v provozních nákladech technologií deNOx v návrhovém a BAT scénáři?*
- *Jak je možné, že např. ani jedna varianta žádného scénáře neobsahuje položky jako např. náklady na energie?*

Kromě zmatečnosti a vzájemné rozpornosti údajů nelze jejich důvěryhodnost nijak ověřit, protože zdroje informací o cenách technologií **jsou označeny jako obchodní tajemství, a to bez bližšího odůvodnění**. Ostatně i dle metodiky jsou kladeny na citace zdrojů informace poměrně vysoké nároky.⁹⁰ Dle správních soudů určitá skutečnost spadá pod rozsah ochrany obchodního tajemství, pokud splňuje všechny náležitosti stanovené § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. To znamená, že se musí jednat o „*konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.*“ Tyto **náležitosti musí být splněny kumulativně, tj. všechny zároveň**, a správní orgán se musí jejich splněním zabývat v odůvodnění svého rozhodnutí.⁹¹ Dle NSS navíc „*existenci obchodního tajemství nelze dovodit jen z vůle jedné strany smlouvy utajit dané skutečnosti nebo prohlásit je za důvěrné. Podmínka zajišťování utajení je ve vztahu k obchodnímu tajemství podmínkou nutnou nikoli však dostačující.*“⁹²

K tomuto podatel podotýká, že utajení informací v tomto řízení není správním orgánem nijak odůvodněné a je tedy **v rozporu s § 8 odst. 4 zákona o integrované prevenci** požadavky a správní judikatury. Zároveň dle podatele utajené informace o cenových nabídkách nejsou obchodním tajemstvím, neboť nenaplnují znaky obchodního tajemství, zejména se nejedná o „*v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti.*“ Cenové odhady jsou jedním z klíčových podkladů pro rozhodnutí úřadu v tomto řízení, pro naplnění smyslu účasti veřejnosti v tomto řízení je tedy nezbytné, aby se mohla dotčená veřejnost s příslušnými podklady seznámit. **Příslušné podklady pro rozhodnutí by proto měly být podateli zpřístupněny.**

Dílčí závěr

Podatel proto tímto žádá, aby mu byly zpřístupněny všechny údaje, které slouží jako podklad pro vyhodnocení nákladové přiměřenosti, aby mohl ověřit jejich důvěryhodnost, aby se k nim mohl vyjadřovat a namítat jejich nesprávnosti.

⁹⁰ Viz str. 22 metodiky – na citace zdrojů informací se aplikují požadavky ČSN ISO 690.

⁹¹ Viz např.: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. 3 Ads 33/2006-57.

⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 7 A 118/2002-37 (654/2005 Sb.NSS).

Na základě provozovatelem předložených netransparentních cen pro nevhodně zvolené technologie jsou dále prováděny všechny výpočty požadované metodikou MŽP. **Tyto výpočty jsou z důvodu nesprávných vstupních údajů zcela irelevantní a ekonomické hodnocení žádosti o výjimku na jejich základě nelze vůbec provést.**

Podatel tedy požaduje, aby provozovatel zpřístupnil zdroje informací o cenách jednotlivých technologií, zvolil ekonomicky adekvátní variantu technologií pro BAT scénáře a doplnil odborné posouzení o výpočty v souladu s metodikou MŽP ve smyslu výše popsaných námitek podatele. V opačném případě **podatel trvá na tom, že je třeba žádost podatele zamítnout, neboť není podložena zákonem požadovanými podklady.**⁹³

VI. K požadované délce výjimky

Provozovatel žádá o udělení výjimky pro oba polutanty na nejvyšší možnou dobu, tj. 8 let, což je **v rámci metodiky MŽP hodnoceno negativně.**⁹⁴ Tento požadavek v žádosti zdůvodňuje extenzivně regulovaným investičním cyklem v oblasti energetiky. Dle názoru podatele však nelze osmiletou dobu výjimky v žádném případě odůvodňovat extenzivní regulací – i na příkladu zmíněného zařízení lze demonstrovat, že proces přípravy a realizace investice může být výrazně kratší než 8 let. Např. **komplexní obnova bloků B3 a B4** spolu s instalací technologie SNCR byla zahájena v roce 2015 (veřejná zakázka) a **dokončena v roce 2017, tedy během tří let.** Dále provozovatel vyžaduje výjimku pro **blok B1**, kde plánuje mít technologii SNCR instalovanou před začátkem účinnosti závěrů o BAT (tj. do srpna 2021), přičemž na začátku roku 2019 ještě nebyla pro tento záměr ani vypsána veřejná zakázka, celý proces investice tedy musí být uskutečněn zhruba **během dvou let.**

Pro uvedení zařízení do souladu se závěry o BAT je ve směrnici stanovena čtyřletá lhůta (které navíc předchází dlouhé období vyjednávání emisních limitů, o kterém jsou provozovatelé informováni). Tato lhůta je stejná pro všechna zařízení v Evropské unii a není proto důvod, aby pomalá reakce provozovatele na nové emisní limity byla důvodem pro udělení výjimky z těchto emisních limitů.

Výjimky z nejlepších dostupných technik by z podstaty věci měly být vždy **vykládány restriktivně a aplikovány pouze dočasně**, jak ostatně naznačuje i zákonodárce časovým – byť blíže nespecifikovaným – omezením udělením výjimky. Požadavek na restriktivnost výkladu (v souladu s obecně uznávanou právní zásadou *exceptiones sunt striktissime interpretandae*, popř. *exceptiones non sunt extendendae* – výjimky mají být vykládány přísně a nemají být rozšiřovány)⁹⁵ by tedy neměl být uplatňován automatickým udělováním výjimky na libovolně dlouhou dobu. Zároveň je zřejmé, že výjimka v tomto kontextu by měla být pouze dočasným řešením situace, kdy se provozovatel potřebuje přizpůsobit nově platným podmínkám provozu, nikoli trvalým řešením situace. Tento závěr potvrzuje také soudní judikatura, která vzhledem k tzv. hlukovým výjimkám dovozuje, že jejich smyslem je „*zajištění postupného směřování k žádoucímu stavu*“, ale v žádném případě výjimkový režim nesmí být trvalým řešením environmentálního problému.⁹⁶ Tyto závěry lze na výjimky z emisních limitů aplikovat analogicky.

⁹³ Viz § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, který výslovně vyžaduje, aby odborné posouzení předložené provozovatelem prokázalo naplnění dále stanovených podmínek, z nichž jednou je nepřiměřenost nákladů vůči přínosům pro životní prostředí.

⁹⁴ Viz metodiku, str. 9.

⁹⁵ K uvedené zásadě srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 544/02, či nález ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 394/04.

⁹⁶ Rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn. 29 A 85/2016, ze dne 22. 6. 2018.

V tomto smyslu provozovatel nedostatečně odůvodňuje požadovanou délku výjimky. Svou žádost by měl provozovatel podložit časovým harmonogramem, ze kterého by vyplývalo, jaké kroky a v jakém časovém horizontu má provozovatel v úmyslu provést, aby dosáhl úrovně spojných s BAT – takové kroky však provozovatel vůbec nenavrhl. Naopak, **ze žádosti vyplývá, že záměrem provozovatele je dlouhodobý provoz zařízení v rozporu s emisními limity stanovenými v závěrech o BAT.** Z tohoto důvodu podatel trvá na tom, že výjimku nelze na požadované období udělit ani pro jeden z polutantů.

VII. Závěr

Závěrem podatel upozorňuje na **morální rozměr projednávané žádosti**. Zařízení, pro něž je žádáno o výjimku z emisních limitů, je umístěno téměř v geografickém středu Evropy, přičemž převládající proudění vzduchu v Evropě směřuje od jihozápadu k severovýchodu. Obyvatelé žijící nedaleko zařízení by jistě nesouhlasili s udělováním výjimek pro zařízení v jihozápadní Evropě (v Německu, Rakousku, Francii a severní Itálii), která přeshraničním přenosem znečišťují ovzduší v České republice. Stejně tak provozovatelé a správní orgány ve středu Evropy mají odpovědnost za přeshraniční znečištění ovzduší, které by udělení výjimky mohlo způsobit v zemích východní Evropy a v Pobaltí.

Výjimku z emisních limitů spojených s BAT nelze v projednávaném případě udělit zejména z těchto důvodů:

- Není dán základní **zákonný důvod** dle § 14 odst. 5 písm. a) nebo b) zákona o integrované prevenci. Nejsou naplněny ani ostatní zákonné podmínky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci.
- Technické řešení zvolené provozovatelem pro variantu BAT je **nevhodné a ekonomicky neefektivní**, volba není nijak diskutována. Na základě chybně zvoleného technického řešení je nesprávně zpracované celé odborné posouzení.
- **Nepříznivý vliv výjimky na životní prostředí** není v předloženém odborném posouzení a rozptylové studii dostatečně zohledněn (zejm. pokud jde o sekundární částice PM, globální vliv emisí NO_x a rtuti, vliv na nedalekou EVL Libické Luhy, překročení kritické zátěže dusíkem na většině území ČR, atd.).
- **Externality** (tj. nepříznivé dopady na životní prostředí a lidské zdraví vyjádřené v penězích) v případě povolení výjimky **významně převyšují náklady na instalaci technologií** potřebných pro dosažení emisních limitů spojených s BAT, případně i hodnot nižších.
- **Přínosy BAT scénáře pro životní prostředí jsou v obou případech podhodnoceny**, neboť je v reálných možnostech uvedených technologií dosahovat nižších emisí než horní hranice intervalu emisních limitů spojených s BAT. Tím dochází i k nadhodnocení nákladů na zamezení jedné tuny polutantu pro BAT scénář.
- V rámci hodnocení přiměřenosti nákladů provozovatel uvádí **zmatečné, nepodložené a netransparentní údaje**. Náklady scénáře BAT jsou nadhodnocené, zatímco náklady scénáře s výjimkou podhodnocené.
- Výpočty přiměřenosti nákladů jsou **v rozporu s metodikou MŽP**, některé části vyhodnocení nákladů pro rtuť jsou zcela opomenuty.

- Požadovaná doba výjimky není nijak odůvodněna a je **nepříjemně dlouhá**.

Podatel proto trvá na tom, že pro **udělení výjimky** dle § 14 odst. 5 zákon o integrované prevenci **není přípustné**, neboť v projednávaném případě **nejsou splněny zákonné podmínky**.

Podatel opakuje svoji **žádost o zpřístupnění veškerých podkladů** v tomto řízení, včetně referencí pro údaje o cenách jednotlivých technologií uvedených provozovatelem.

Podatel zároveň tímto ve smyslu § 12 odst. 1 zákona o integrované prevenci žádá Krajský úřad Pardubického kraje o **nařízení ústního jednání v této věci**.

Ing. Jiří Hůla
starosta obce